

Miljøverndepartementet
v/ Magnar Danielsen
Postboks 8013 - Dep

0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref:
08/15042 -
09/39766/RASK

Dato:
14.05.2009

Høringsuttalelse fra Bærum kommune - Forskrift om kart, stedfestet informasjon, kommunalt planregister og arealformål

INNLEDNING

Bærum kommune har siden 1996 vedlikeholdt kommunedekkende plandatabaser som inneholder alle gjeldende arealplaner i vektorisert form (kommuneplan, kommunedelplaner, reguleringsplaner samt bebyggelsesplaner). All produksjon av planer og endringer etter 1996 har skjedd ved digital produksjon. Alt innhold har vært basert på SOSI, og planidentifikasjonen for reguleringsplaner (ca 860 stk) følger den anbefaling som ble gitt i første versjon av SOSI, og som senere ble fulgt opp i forskrift til PBL § 5, det vil si årstall etterfulgt av løpenummer.

Forvaltningssystemet for planer er senere supplert ved at alle vedtaksdokumenter, plankart, mindre vesentlige endringer mv. er knyttet til den enkelte plan. Alle dokumenter er tilgjengelig på Internett, mens originalene er i henholdsvis papirarkiv for planer før 2004, og i digitalt sak/arkivsystem for planer etter 2004.

Fra og med 1996 har all produksjon av planopplysninger knyttet til situasjonskart eller meglerforespørsler vært produsert basert på analyse mellom GIS-baser for plan og eiendom, supplert med opplysninger fra registeret. Bærum kommune er en av de få kommuner, om ikke den eneste, som har et komplett planforvaltningssystem som via kartløsning på Internett gir denne type informasjon for samtlige eiendommer i kommunen.

Bærum kommune har, i likhet med en rekke både store og små kommuner, gått over til digital dokumenthåndtering. Dette innebærer at all post passerer et dokumententer for skanning og lagring i et sak/arkivsystem, herunder import av mottatte digitale dokumenter (pdf). All saksbehandling skjer i sak/arkivsystemet, herunder produksjon av saksframlegg til politisk behandling, lagring av vedtak, vedtatte plankart etc.. Dokumentidentifikasjon og versjonshåndtering er underlagt bestemmelsene i NOARK.

Vi vurderer nå å supplere kartløsningen med visning av dokumenter fra Sak/Arkivsystemet for planer under behandling, slik det for eksempel er gjort i prosjektet "Digital plandialog" i Vestfold. Det som er det vesentlige i denne sammenheng er at all kopling mellom registre, dokumenter, GIS-baser, Sak/Arkivsystem etc. er basert på at alle systemene inneholder samme søkenøkkel, i dette tilfelle en unik plan-ID.

En del av de forutsetninger som forskriften legger opp til når det gjelder planidentifikasjon og dokumenthåndtering vil for Bærums vedkommende forutsette en samtidig endring i programvare fra flere leverandører. Dette dreier seg om programsystemer som er sentrale i den daglige drift, og det er i dag vanskelig å si hvilke konsekvenser og kostnader dette vil gi. Det er imidlertid fullt mulig å la forskriften beskrive løsninger som tilfredstiller både kommunale og nasjonale behov dersom det legges tilstrekkelig vekt på tidligere føringer samt de erfaringer som er gjort.

KOMMENTARER TIL HØRINGSBREVET

Nasjonal arealplan-ID

Dagens SOSI og forskrift til PBL § 5 benytter begrepet PLANID. Dette er kun en nøkkelident (tilsvarende som "saksnummer", "byggningsnummer" etc.), og inneholder i seg selv ingen egenskaper. I SOSI og i de typer planarkiv/planregistre som tilbys i dag er plannavn, plantype, planstatus, etc. egenskaper som er knyttet til PLANID, og selve nøkkelverdien kan også legges inn i andre systemer (for eksempel Sak/Arkiv) for å kople opplysninger. For kommuner som har etablert planforvaltningsløsninger basert på de føringer som ligger i SOSI og forskrift til PBL § 5 er det antagelig i praksis umulig å gå over til en nasjonal planident som primærnøkkel.

Behovet for en nasjonal planidentifikasjon oppstår imidlertid kun når data (både geografiske datasett og planopplysninger) skal eksporteres for sammenstilling mv. En nasjonal arealplan-ID bør derfor defineres i SOSI-produktspesifikasjon som et SOSI-element bestående av kommunenummer og PLANID, og med krav om at denne skal etableres ved all eksport av data (det er i dag krav om både PLANID og kommunenummer på alle objekter i en planbase, så det er kun snakk om en enkel teknisk løsning).

Det er i høringsbrevet presisert at identifikasjonen er knyttet til planen og ikke plankartet som tidligere. For de av kommunene som har GIS-databaser som del av planforvaltningen har nok forståelsen alltid vært at identen representerer planen, enten det er planområdet med saksopplysninger, eller det er selve plandataene. Planområder som har hovedfokus på anlegg av vei eller jernbane har gjerne en slik utstrekning at man velger å dele opp presentasjonen av disse i flere plankart (kan gjelde både kommunedelplaner og reguleringsplaner), men det er fortsatt samme planområde, samme PLANID, samme plantype og plannavn, men ulike dokumentnumre.

En kommuneplan er også ett planområde og ett datasett, enten man velger å vise alt i samme målestokk på samme plankart, eller man viser noen tydeligere utsnitt på samme kartet. Dersom det ikke er plass til utsnittene på "hovedkartet" kan disse vises på et "tilleggskart". Forskjellen er at kommunestyret i sistnevnte tilfelle får seg forelagt en plan bestående av to plankart (to dokumentnumre) fra Sak/Arkivsystemet, mens det i det første tilfelle kun er produsert ett dokument. Det er imidlertid hele tiden samme planområde med samme datasett og samme innhold, og det er dette som benyttes ved oppdatering av kartløsning på Internett. *Det blir derfor feil å tildele egen planidentifikasjon for hvert utsnitt eller plankart.*

Identifikasjon av planendringer

Det er noe uklart hva som egentlig menes med løpenummer for planendringer. Det angis to alternativer, hvorav det ene er å beholde planens identifikasjon. Det andre er beskrevet som en "ny" planidentifikasjon som også inneholder bindestrek og løpenummer. En slik løsning gir ingen knytning til den opprinnelige plan fordi planidentene da er forskjellige. Dersom det er behov for å nummerere endringer må dette i så fall skje som separate løpenummer knyttet til planidenten som en relasjon i selve registeret. Det sentrale må imidlertid være å registrere saksnummer med behandlingsdata og dokumenter slik at disse er knyttet til den eller de planer som omfattes av endringen.

Elektronisk signatur

For de av kommunene som har tatt i bruk elektronisk Sak/Arkivssystem vil det være dette som er "kilden" til alle saker og dokumenter, det vil si at det er det systemet som inneholder originaldokumentet, og planarkivet vil inneholde en kopi. Det antas at det er en rekke andre dokumenter (kontrakter mv.) som har større behov for digital signatur, og eventuell elektronisk signatur bør baseres på den løsning som kommunen velger for autentisering i Sak/Arkivssystemet. Rutinene knyttet til dokumentregistrering i Sak/Arkivsystemer, herunder unike dokumentnummer med versjonshåndtering, burde for øvrig være tilstrekkelig når det gjelder plankart.

Regulering i flere høydenivåer

Dagens planveileder inneholder flere eksempler på planframstilling med formål i flere nivåer, og utkastet til SOSI produktspesifikasjon for planer etter dagens lov angir hvordan disse dataene skal organiseres. Det bør være tilstrekkelig å vise slike eksempler i ny veileder, samt å videreføre dataorganiseringen i ny produktspesifikasjon.

SOSI produktspesifikasjon

Tidligere produktspesifikasjoner har i hovedsak dreiet seg om datamodell, kodeverk mv, og i liten grad presentasjon. Presentasjonsregler har tidligere vært oppfattet som en naturlig del av MD's veiledningsmateriale. Det virker noe spesielt at presentasjonsreglene nå skal fremgå av SOSI, mens deler av kodeverket faktisk "fastsettes" i forskriften. Forskriften bør begrense seg til det som følger av lovteksten, nemlig å fastsette underformålene (helst i separate lister for reguleringsplan og kommuneplan), og overlate alt kodeverk til SOSI.

Utforming av planer som skal fremmes i henhold til ny lov

Planer som produseres digitalt skal ha et innhold i henhold til SOSI (datastruktur og kodeverk). Produksjonen skjer på grunnlag av programvare med stor grad av menystyring (valg av formål, linjetyper etc). Programvaren sikrer at den datamodellen som produseres tilfredsstillende gjeldende SOSI. Det er denne modellen som plottes sammen med basiskartet til et plankart, og det er også denne modellen som benyttes for oppdatering når planen er vedtatt (for visning på Internett mv). Det vil ikke være mulig å produsere plankart med innhold etter ny lov før det foreligger programvare for planproduksjon basert på ny datamodell med nytt kodeverk for SOSI Plan. Så lenge den endelige spesifikasjon av denne datamodellen kanskje ikke foreligger før i juni må det egentlig skje et under dersom programvaren skal være ferdig (og installert) hos kommunene innen 1. juli 2009. Det er vel egentlig fare for at all planproduksjon stopper dersom det ikke innføres en unntaksbestemmelse slik at det også etter 1. juli 2009 kan legges ut nye planer med innhold etter gammel lov.

Det er for øvrig ikke bare programvare basert på ny datamodell som er nødvendig, men det må også foreligge presentasjonsregler basert på en endelig spesifisering vedrørende bruk av farger, symboler og skraverer.

For kommuner som har basert sin virksomhet på et kontinuerlig vedlikeholdt webbasert "planregister" som grunnlag for all planinformasjon for saksbehandlere og publikum, vil det i tillegg være behov for ny programvare for vedlikehold, plananalyser mv.. Leverandørene vil i første omgang ha fokus på å levere produksjonsløsninger, men vi får håpe at resten av den nødvendige programvaren vil være utviklet innen den første plan etter ny lov vedtas.

KOMMENTARER TIL MERKNADER OG FORSLAGET TIL FORSKRIFT

Det er vedlagt forslag til konkrete endringer i forskriftsteksten.

Til § 2 Definisjoner

Kommentarer til forskriften

Betegnelsen "digitalt planregister" er benyttet i ny lov og forskrift til erstatning for "planarkiv" i forskrift til PBL85 § 5. I begge tilfelle menes det et planinformasjonssystem som inneholder register med tilhørende dokumenter. Innholdet i et slikt "planregister" fremgår av § 9, og det er unødvendig og forvirrende å gi en egen definisjon av kun en del av dette.

Nasjonal arealplan-ID skal sørge for at plandata kan sammenstilles på regionalt eller nasjonalt nivå. Behovet er allerede ivaretatt i SOSI ved at alle objekter inneholder både kommunenummer (..KOMM) og en unik kommunal planident (..PLANID) for alle planer. Sistnevnte brukes i flere kommunale registre for sammenkopling av informasjon, og det er unødvendig å innføre ytterligere identifikasjon. Forskriften bør kun henviser til SOSI.

Til § 3 Datasikkerhet

Ingen kommentar

Til § 4 Arkivering av årsversjoner

Kommentar til merknadene

Behovet for årsversjoner av det digitale planregisteret er nødvendig for å kunne dokumentere endringer i historisk sammenheng, blant annet som grunnlag for analyse ved KOSTRA-rapportering. Årsversjoner av det digitale grunnkartet er også nødvendig av hensyn til dokumentasjon av endringer. Den foreslåtte tilleggslagring som dokumenter i form av kartblad vil imidlertid medføre et omfattende merarbeid uten særlig nytteverdi, og dette punktet bør fjernes fra merknaden.

Lagring av årsversjoner over lengre tid innebærer problemstillinger vedrørende arkivering og presentasjon. Kommunenes arkivsystemer har fokus på lagring av dokumenter, og presentasjon av tidligere datasett betinger også tilgang til den aktuelle SOSI-versjon. Det er Statens kartverk som har disse SOSI-versjoner, og det anbefales at Statens kartverk tildeles rollen som arkivmottaker/arkivansvarlig for årsversjoner av datasett som følger FKB-produktspesifisering samt produktspesifiseringen for plandata. Det vil sikre at dataene kan presenteres, og med egnet programvare gir det også mulighet til å produsere årsversjoner i form av rasterpyramider for internettpublisering av historisk situasjon.

Til § 5 Etablering og tilgang til det offentlige kartgrunnlaget

Ingen kommentar

Til § 6 Krav om kartlegging

Ingen kommentar

Til § 7 Krav om å levere data i digital form

Ingen kommentar

Til § 8 Krav til kartleggingen

Ingen kommentar

Til § 9 Krav til arealplan og plankart, kodeverk, nasjonal arealplan-ID mv.

Kommentarer til merknadens første ledd

Merknadene om nasjonal planident må endres slik at de henviser til og er i samsvar med SOSI produktspesifikasjon, jfr. også kommentar til høringsbrevets bemerkninger om dette.

Når det gjelder mindre endringer er det nå presisert at disse skal ha en snevrere ramme enn det PBL85 etter hvert tillot. Det dreier seg stort sett om justering av grenser mellom formål mv. I en digital plansituasjon vil det ikke være naturlig å produsere et nytt ”plankart” for å kunne vise planen med den aktuelle endringen, men et endringskart i form av et utsnitt som viser hva som endres. Dersom endringen vedtas registreres dette i planregisteret med saksnummer, jfr. bestemmelsen om digitalt planregister, § 12 b). Det vises for øvrig til kommentar til høringsbrevets bemerkninger om dette.

Kommentarer til merknadens annet ledd

Vedlegg I og II er oppfølging av loven med hensyn til å fastsette underoppdeling i forskrift. Tidligere erfaringer med utviklingen av SOSI tilsier at det kan bli endringer i prinsipper for tildeling av kodeverk mv., slik at det er uheldig at selve verdiene (som er en ren teknisk løsning for å kunne overføre informasjon) fastlegges som del av forskriften.

De enkelte digitale plankart er produsert i en bestemt målestokk, men kan skrives ut i ulik skalering. I stedet for å angi målestokk må plankartets tittelfelt derfor inneholde målestav. De fleste kommuner har gått over til samme geodetiske grunnlag, men det forekommer fortsatt ulikt høydegrunnlag, og dette bør gå fram av tittelfeltet.

Dagens digitale produksjonsmetode innebærer at plankartet er en presentasjon av plandata på det til enhver tid aktuelle basiskart (de ulike tema som inngår i FKB). Plandataene er basert på definisjonene i SOSI, og innebærer at et plandatasett kun inneholder juridisk bindende informasjon. Informasjon uten rettslig virkning må vises på temakart.

Kommentarer til merknadens fjerde ledd

Det er angitt at kunngjøringsdato skal påføres plankartet. Bruken av elektroniske sak/arkivsystemer innebærer at plankart og planbestemmelser ferdigstilles umiddelbart

etter vedtak i den form de er vedtatt av kommunestyret med påføring av vedtaksdato mv.. Kunngjøring skjer gjerne i form av samleannonser, og et krav om påføring av kunngjøringsdato innebærer at det må lages nye plankartversjoner når kunngjøringsdatoen er kjent. Det bør være tilstrekkelig at kunngjøringsdatoen registreres i planregisteret.

Merknaden forutsetter at plankartet eller tegnforklaringen inneholder opplysning om ajourføringsdato av basiskartet. Dette er naturlig dersom det som følge av pålegg har skjedd tilleggskartlegging i privat regi. Å angi siste ajourføringsdato for kommunens FKB-data (basiskartet) vil imidlertid kunne være misvisende, jfr. for eksempel en ajourføring i form av ny høydemodell (koter) basert på laserskanning uten ajourføring av øvrige kartobjekter. I praksis foregår det i de fleste kommuner et kontinuerlig vedlikehold i form av tiltaksbasen i FKB (registreing av godkjente bygg mv.).

Kommentarer til forskriften

Definisjonen av en "nasjonal arealplan-ID" bør kun stå under § 2 Definisjoner, og basere seg på den definisjonen som allerede foreligger i SOSI. Forskriften bør kun fastlegge betegnelsene for arealformålene og ikke kodeverket.

Til § 10 Krav til digital arealplan

Kommentarer til merknaden

Forskriftsteksten forutsetter at digital arealplan skal være i samsvar med SOSI-produktspesifikasjon. Flere DAK-leverandører har i dag mulighet til å levere data i henhold til dagens SOSI-versjon. Merknaden bør presisere at innsendte plandata skal være i form av SOSI-datasett, men at kommunen kan avtale mottak av data på annet format. Det viktige er imidlertid at planen i så fall ikke er komplett og at fristen etter § 12-11 ikke løper før planinnholdet er i samsvar med SOSI.

Kommentarer til forskriften

Praktiseringen av dagens forskrift baserer seg på at behandlingsfristen for private planer først starter når planen er komplett, dvs. at digitale planer må være i henhold til departementets spesifisering (SOSI).

Forskriften bør suppleres med henvisning til lovens § 12-11 vedrørende tidsfrist slik at det er klart at denne ikke begynner å løpe før innsendt plandata er i samsvar med forskriftens krav.

Til § 11 Endelig vedtatt plan, planarkiv, o.a.

Kommentarer til merknader og forskriftstekst

Bestemmelsen er noe uklar. Tidligere krav om oversendelse av vedtatt reguleringsplan til fylkesmann og fylkeskommune er sløftet i forskriftsteksten. I merknaden står det imidlertid blant annet at plankart som skal arkiveres hos kommunen og fylkeskommunen, og hos fylkesmannen for senere avlevering til statsarkivene, må oppfylle Riksarkivarens bestemmelse. Det antas at dette kravet da kun gjelder kommuneplanen og ikke kommunedelplaner og reguleringsplaner. Det bør tydeliggjøres i forskriften at vedtatte kommunedelplaner og reguleringsplaner kun skal sendes fylkeskommune, fylkesmann og berørte statlige myndigheter til orientering, og at dette også gjelder planer etter PBL85 som er vedtatt etter 1. juli 2009.

For de av kommunene som har elektroniske sak/arkivsystem vil originalen av plankartet være et dokument i arkivsystemet, og underlagt de bestemmelser som følger av

arkivloven og NOARK-4. Plankartet skal etter § 13 være tilgjengelig for visning på Internett, og plankartet i planarkivet må av sikkerhetsmessige grunner kun være en kopi (identisk med originalen)

Til § 12 Etablering, innhold m.v.

Kommentarer til forskriften

Bestemmelsen pålegger kommunen å følge opp statlig og regional myndighet for at disse skal oversende planer med virkning for kommunen i digital form. Det er allerede i dag problematisk å få tilgang til nødvendige vedtak og dokumentasjon ihht. PBL § 28-1 nr 2 og 3 for de endringer som regionvegkontoret gjør under gjennomføring av et veianlegg. Det må legges til grunn at alle statlige og regionale myndigheter nå utarbeider sine planer (og eventuelle planendringer) på digital form, og i så fall bør dette materialet sendes kommunen *uoppfordret* enten kommunen har, er i ferd med, eller planlegger overgang til et digitalt planregister.

c) vedtatte bygge- og deleforbud bør endres til *midlertidige forbud mot tiltak* for å være i samsvar med ordlyden i lovens § 13-1.

e) opplysninger om innsigelser og klager er en del av saksbehandlingen, og hører hjemme i sakssystemet. Det er kun når de har betydning for etterfølgende rettsvirkning at de hører hjemme i planregisteret, jfr. ny lovs §§ 1-9 og 5-5.

f) om oversikt over andre opplysninger som har betydning for arealbruk og planarbeid i kommunen er en altfor omfattende beskrivelse til at disse kan inngå i et digitalt planregister. Selve registerets innhold må begrenses til de vedtak som er fattet i medhold av planloven, men kommunen må selvfølgelig ha oversikt over andre forhold av betydning for planlegging (biologisk mangfold etc).

§ 13 Innsyn og utlevering av data fra digitalt planregister

Ingen kommentar

§ 14 Oppdatering og forvaltning

Ingen kommentar

§ 15 Overgangsbestemmelser

Kommentar til forskriften

Bestemmelsen har vært tolket slik at alle planer som legges ut til offentlig ettersyn etter 1.juli 2009 skal ha et innhold i henhold til høringsutkastets vedlegg I og II. Dette innebærer i praksis at nåværende og ny lovs 12-ukers frist for behandling i praksis må tilsidesettes fordi planer som er innsendt med innhold i henhold til PBL85 basert på gjeldende SOSI (jfr. kartforskrift til PBL § 5) ikke kan legges ut til offentlig ettersyn dersom kommunen ikke rekker 1.gangs behandling i tide før 1.juli. Forslagsstiller har ikke mulighet til å omarbeide planens innhold i henhold til ny forskrift før vedlegg I og II er endelig, og dersom høringsuttalelser til disse tas til følge skjer vel det neppe før etter 1. juni (det pågående arbeid med SOSI og presentasjonsregler har allerede medført en rekke endringer). Det foreslås derfor at planer som er kunngjort igangsatt før 1. juli 2009 tillates fremmet med innhold i henhold til PBL85 såfremt 1.gangs behandling med påfølgende utleggelse skjer før 1.januar 2010. Dette vil for øvrig være i tråd med

tidligere forskriftsendringer der det har vært lagt til grunn at mottatt sak skal behandles i henhold til gjeldende lov på mottakstidspunktet, samt at det i tillegg har vært overgangsbestemmelse med utvidet tidsfrist.

Innføring av eldre planer i digitalt planregister innebærer at det minimum må etableres et digitalt omriss i henhold til SOSI produktspesifikasjon, noe som automatisk medfører registrering av både kommunenummer og planident. Unntak for nasjonal arealplan-ID for eldre planer er derfor unødvendig, og kan også skape missforståelser.

FORSLAG TIL KONKRETE ENDRINGER AV FORSKRIFTSTEKST

§ 2 Definisjoner

I denne forskrift betyr:

- a) *endelig vedtatt arealplan*: arealplan med tilhørende bestemmelser som gjennom statlig, regionalt eller kommunalt vedtak har fått rettsvirkning,
- b) *plankart*: framstilling av arealplan på kart,
- c) *plandata*: geodata i plan som er gjenstand for vedtak etter plan- og bygningslovens planbestemmelser,
- d) *basiskart*: geodata i plankart som ikke er gjenstand for vedtak,
- e) *digital arealplan*: arealplan i en form egnet for elektronisk databehandling som representerer planen på en fullstendig og entydig måte,
- f) *planident*: et unikt kjennetegn (identifikasjon) for den enkelte plan innen en kommune, som sammen med kommunenummer gir en unik landsdekkende identifikasjon, jfr. "SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan.

§ 9 Krav til arealplan, plankart, planident og plandata mv.

Alle arealplaner skal ha et navn og en entydig planident.

Arealplankartet skal nytte *betegnelser* for arealbruksformål og hensynssoner slik de framgår av vedlegg I og II til denne forskriften. Kodeverk, fargelegging, skravur og annen symbolbruk skal være i samsvar med den til enhver tid gjeldende "SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan".

Plankart skal vise innhold og rettslige virkninger på en klar og entydig måte, og med tilstrekkelig nøyaktig stedfesting. *For private reguleringsplanforslag som kreves levert på digital form løper fristen for behandling etter lovens §12-11 først når datasettet er korrekt i henhold til gjeldende "SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan".*

Plankart skal ha markering av koordinatnettet, samt tittelfelt med kommunenavn, plannavn, plantype, planID og dokumentnummer, tegnforklaring med målestav og nordpil samt opplysninger om geodetisk grunnlag og høydesystem, hvem som er forslagstiller, hvem som har utarbeidet og eventuelt revidert kartet og informasjon om planens behandling. Plankart skal skille mellom *planinnhold* og basiskart.

§ 11 Endelig vedtatt plan, planarkiv, o.a.

Plankart skal være signert og datert, og være på arkivbestandig papir. Digitale planer skal være på godkjent digitalt arkivformat for dokumenter. *Kommunen skal arkivere original av endelig vedtatt plan i et arkiv som oppfyller kravene i arkivloven.*

Når kommuneplanens arealdel er vedtatt av kommunestyret med rettsvirkning, skal ett eksemplar på papir eller godkjent digitalt arkivformat for dokumenter, sendes til Miljøverndepartementet, fylkesmannen, fylkeskommunen og berørte statlige

fagmyndigheter. Fylkesmannen, fylkeskommunen og berørte statlige myndigheter skal etter denne forskrifts ikrafttredelse kun orienteres om kommunedelplaner og reguleringsplaner vedtatt av kommunestyret med rettsvirkning.

Kopi av endelig vedtatt plankart skal gi identisk informasjon som originalen. Kommunen kan ved digitalisering av eksisterende analoge planer med rettsvirkning, gjøre rene tekniske tilpasninger til nytt basiskart. Det må ikke foretas endringer uten at planen behandles i samsvar med plan- og bygningsloven §§ 11-17 eller 12-14.

§ 12 Etablering, innhold m.v.

Alle kommuner skal ha et planregister som gir opplysninger om gjeldende arealplaner og andre vedtak etter plan- og bygningsloven med betydning for tillatt arealbruk i kommunen.

Planregister som ikke faller inn under bestemmelsen i tredje ledd skal inneholde en planoversikt med opplysninger om alle gjeldende arealplaner med navn, planident, ikrafttredelsesdato samt en oversikt over de kartfestede planområdene. Slikt register skal også inneholde oversikt over bygge- og deleforbud og planer som er tatt under behandling.

Planer som kommunen har fremstilt digitalt eller som den har krevd levert inn i digital form etter § 7, skal føres inn i et digitalt planregister. **Statlige og regionale myndigheter som utarbeider planer eller planbestemmelser med virkning for kommunen skal oversende disse i digital form for at kommunen kan innføre disse i registeret.**

Digitalt planregisteret skal inneholde:

- a) alle gjeldende arealplaner i kommunen, herunder planer og planbestemmelser som statlige og regionale myndigheter har vedtatt etter plan- og bygningsloven §§ 6-3, 6-4, 8-4 og 8-5, med **planident**, navn, plantype, ikrafttredelsesdato, planstatus og planens vertikalnivå,
- b) vedtatte endringer og dispensasjoner til vedtatte arealplaner, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-17, 12-14 og 19-2 med vedtaksdato og saksnummer,
- c) **vedtatte midlertidige forbud mot tiltak** med vedtaksdato og saksnummer,
- d) planer som er tatt under behandling,
- e) **avgjørelser av klager og innsigelser av betydning for senere plan- og byggesaksbehandling, jfr. §§ 1-9 og 5-5.**
- f) **Kommunen skal også ha nødvendig oversikt over andre opplysninger som har betydning for arealbruk og planarbeid i kommunen.**

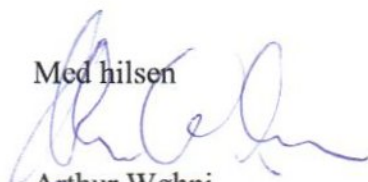
Digitalt planregister skal være i samsvar med kravene til oppbygning og systematikk i den til enhver tid gjeldende "SOSI produktspesifikasjon for digitalt planregister og arealplan". Data som er ført inn i digitalt planregister, skal være egnet for anvendelse til statistikkformål, og omfatte tilstrekkelige metadata for å kunne søke og bruke data i registeret.

§ 15 Overgangsbestemmelser

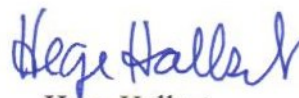
Bestemmelsene om digitalt planregister gjelder for arealplaner som legges ut til offentlig ettersyn etter at denne forskriften er trådt i kraft. **Planer hvor det er varslet oppstart av planarbeid før 1.juli 2009 kan fremmes med innhold i henhold til PBL85 såfremt 1.gangs behandling med påfølgende utleggelse skjer før 1.januar 2010.**

Kommunen kan bestemme at digitale planer som ikke kommer inn under første ledd likevel skal føres inn i digitalt planregister.

Med hilsen

Arthur Wøhni
plansjef

Hege Hallset
fagleder

Vedlegg:

Kommentarer til vedlegg I og II samt presentasjonsregler

638782

KOMMENTARER TIL VEDLEGG 1 (AREALFORMÅL)

Kommentarene gis ut fra reviderte utkast/endringer per 13.05.09.

Behov for veiledning

Generelt er det behov for å definere begrep, særlig innføring av nye formål og endringer som blir gjort i forhold til gjeldende normer/veiledning. Dette gjelder for eksempel "kjøpesenter", "forretninger" og "næringsvirksomhet". Veiledningsmateriell må beskrive nye begreper og forklare i hvilke tilfeller de enkelte formål og hensynssoner skal benyttes. Det er svært mange valg av formål og hensynssoner. Det er stor sannsynlighet for at saksbehandlere vil velge ulike formål/hensynssoner for en og samme plan. Dette kan muligens gi ulike juridiske betydninger og konsekvenser man må være klar over.

Flere av arealformålene har tilsynelatende karakter av å være mer hensynssone enn arealbruksformål. Eks. jordvern, særlige landskapshensyn, vern av kulturmiljø eller kulturminner, strandsone. Begrunnelsen for at slike arealer er valgt å være arealformål må fremkomme i veiledningsmateriell.

Grad av detaljering

Forslaget inneholder en betydelig detaljering av formål. Når noen snevre formål slipper gjennom, vil mange stille spørsmål om hvorfor ikke andre formål er blitt skilt ut som egne formål. Det må ikke bli for detaljert slik at man må endre planer unødvendig. For eksempel inneholder siste reviderte vedleggsliste per 13.05.09 "leskur/plattformtak", "holdeplass/plattform" og "tekniske bygg/konstruksjoner". Det må være en god begrunnelse knyttet de enkelte formål. Det avgjørende for hvorvidt et formål skal skilles ut er om det har spesielle virkninger for omgivelsene, eller om det er behov for å hente ut statistikk.

Kombinasjonsformål

Det bør gis egne koder til de mest vanlige kombinasjonsformål av hensyn til muligheten for å utøve analyse/statistikk, og gis egne presentasjoner av hensyn til lesbarhet. Planene må være tydelige, intuitive, forståelige og lesbare. F.eks. vil det ikke gå an å hente ut statistikk over boligformål samt områder der bolig inngår i kombinasjon med forretning. Dessuten vil kombinasjonen "bolig/forretning" bli helt ugjenkjennelig med kun én generell presentasjon for kombinasjonsformål under bebyggelse og anlegg. Dette vil være en aktuell problemstilling i samtlige byer og tettsteder i landet.

Skillet mellom land og vann/sjø

Det må gå klart fram hva som er formål på land og formål på vann/sjø. Er f.eks. "naust" en del av sjø? Naust oppfattes vel så mye som bebyggelse på land. Det samme gjelder småbåtanlegg/marina som befinner seg både på land og i sjø. Det er derfor behov for arealformål som forbeholdes på land og arealformål som forbeholdes på vann/sjø.

Boliger med service / omsorgsboliger

Til formålet "tjenesteyting" eller "boligbebyggelse" bør en vurdere å ha med underformål "boliger med service" (ev. "omsorgsboliger"). Dette for å sikre at bebyggelsen ikke blir seksjonert og omsatt fritt som vanlige boliger.

Naturformål og naturområde

Det er uklart hva forskjellen er mellom "Naturformål" og "Naturvern" under LNFR. "Naturområde" finnes også under flere hovedformål. Det kan gjøre det vanskelig å skille dem fra hverandre. Veiledere må klargjøre begrepet "naturområde" til de ulike hovedformål.

Formål i sjø og vassdrag

"Regattabane" er eget formål i sjø. Det bør vurderes om ikke andre anlegg for idrett og sport i sjø. Det gjelder for eksempel sjøfly, surfing, seiling – øvelsesbaner, men også lek/idrett/(sjø)sport e.l. som ikke nødvendigvis er knyttet opp til konkurranse slik f.eks. en regattabane er.

KOMMENTARER TIL VEDLEGG 2 (HENSYNSSONER)

De ulike hovedgruppene av hensynssoner bør ha hver sin skravur. Skravur som i dag benyttes for de ulike formål som har karakter som "hensynssoner", bør benyttes på dagens formål som videreføres som hensynssoner. "Fareområder" er for eksempel foreslått med en annen retning på skravur enn det som benyttes på fareområder i dag.

Midlertidig anleggsområder

Det er uklart om dagens formål "midlertidig trafikkområde" (kode 992) blir videreført. Valg av løsning for konstruksjon og presentasjon av "anleggsområder" i reguleringsplan vil ha avgjørende betydning for å kunne opprettholde god informasjon på plankart og i web-kartløsninger, samt å kunne vedlikeholde forvaltningsdatabasen på effektiv måte. Man er helt avhengig av å kartfeste slike områders utstrekning, som grunnlag for at det skal kunne erverves/eksproprieres en rett til bruk av arealet kun i anleggsperioden. Det er altså snakk om en midlertidig rådighetsinnskrenkning.

Dersom det ikke er mulig å ha en hensynssone for slike anleggsområder må det vurderes å innføre egen objekttype (lag) for slike midlertidige arealformål, slik at dette kan vises og håndteres teknisk på tilsvarende måte som for midlertidige trafikkområder i dag.

Eksempler på tilfeller der det er aktuelt med midlertidig anleggsområder:

- Anleggsbelter ifm. samferdselsanlegg, f.eks. langs vei og jernbane
- Riggområder
- Større fyllinger eller masseuttak, før permanent arealformål tas i bruk

Skytebane

"Skytebane" (360) vil kunne oppfattes som arealformål. "Skytebane" er også oppført som arealformål (1470). For eksempel oppfattes skiskytebane å være idrettsanlegg, og ikke hensynssone. Sikkerhetssone, som hensynssone, for skyteaktivitetene kan i tilfellet komme i tillegg på hele eller deler av selve arealformålet og evt. tilstøtende andre arealformål.

Sikkerhetssone

Det vil være behov for å innføre "sikkerhetssone" som en hensynssone/sikringssone. Sikkerhetssone står omtalt i tilknytning til merknadene til nr. 4 Forsvaret.

KOMMENTARER TIL PRESENTASJONSREGLER

AREALFORMÅL

Utgangspunktet må være å benytte samme fargebruk som dagens veileder anbefaler, fordi planer etter gjeldende og ny lov skal forvaltes side om side. Det må være en veloverveid begrunnelse dersom man skal avvike gjeldende fargebruk på arealformål som videreføres.

Prinsipper for bruk av fargemetninger

Det anbefales at minst de to fargemetninger i kommuneplan også brukes på reguleringsplannivå. Ved gradering av henholdsvis boligbebyggelse og fritidsbebyggelse, hvor lys farge visualiserer lav utnyttelse, mens mørkere farge visualiserer høyere utnyttelse. (Her bør henholdsvis frittliggende, konsentrert og blokk ha hver sin metning). Tilsvarende prinsipper bør brukes på øvrige formål; dvs. mørke farger forbeholdes intensiv bruk og lyse farger på mindre intensiv bruk. Eksempler på dette er innenfor idrettsanlegg og samferdselsanlegg. Man kan stille spørsmål til om grønt egentlig passer til idrettsanlegg, som ofte i prinsippet er ren bebyggelse.

Kombinasjonsformål

Dersom ikke de mest vanlige kombinasjonsformål får sin egen kode og egne presentasjonsregler, vil de fleste byer og tettsteder fremstå med én generell farge. Det gir lite lesbart og intuitiv oversikt over planstatus. Jfr. kommentarer til vedlegg 1.

Skillet mellom land og vann/sjø

Det må gå klart frem hvor strandlinjen skal gå, dvs. hva som fremstilles som land og hva som fremstilles som vann/sjø. Hvis ikke vil det f.eks. være vanskelig å fremstille utfyllinger i sjø/vassdrag. Flere av arealformålene inneholder "med tilhørende strandsone". Slike formål vil være komplisert å fremstilles på plankart når de opereres med samme farge, hvor landdelen også vil bli blå.

Dersom det ikke lenger klart skilles mellom formål på land og formål på land, må det i hvert fall skilles med formålsavgrensning slik at det er mulig å gjøre analyser på eiendommer. Slike analyser er ikke mulig å gjøre ved bruk av en enkel juridisk linje for strandlinje, fordi en slik linje vil fremstå som "død" informasjon. Problemstillingen ovenfor illustrerer at strandsone burde fungert som en hensynssone i stedet for arealformål.

Fremstilling av offentlige formål og fellesareal

Hvordan areal som skal være offentlig formål eller fellesareal skal fremstilles på kart, er foreløpig ikke løst. I lovkommentarene står det bl.a. "*... planframstillingen av slike [offentlige] formål må skje ved en kombinasjon av selve formålet og bestemmelse som angir det offentlige som eier.*" (s. 106). Tilsvarende framstilling er forutsatt også for fellesareal. Behovet for å synliggjøre eierform på plankart er viktig i forhold til ekspropriasjon, refusjon og allmennhetens rettigheter.

En løsning kan være å benytte samme prinsipper som man har hatt til nå for fellesareal, dvs. arealer som er bestemt skal være fellesareal får dagens skravur for fellesareal over det aktuelle arealformålet. Tilsvarende kan det benyttes en annen skravur for offentlige arealformål.

Grav- og urnelund

"Grav- og urnelund" bør i større grad tilpasses farge ihht. gjeldende veileder (formål i reguleringsplaner). Forslaget kan forveksles med industri i gjeldende veileder.

Naturområde vs. friluftsområde (i sjø og vassdrag)

Naturområde og friluftsområde bør skilles. Friluftsområde vil i mange tilfeller være den dominerende fargen i sjø. "Friluftsområde" vil oppfattes å være det man til nå har kalt "vannareal for allment friluftsliv". Det vil ikke være enkelt å skille områdene fra hverandre dersom de har lik farge.

HENSYNSSONER

For kommuneplan bør nåværende hensynssoner være svarte og framtidig røde. Støy er uegnet til å vise sammen på plankart, og bør derfor være eget juridisk bindende temakart/tilleggskart. Fareområder bør ikke være rødt da områdene vil komme i konflikt med framtidige hensynssoner.